

Brüssel, 22. september 2025
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0008 (COD)

9858/25
ADD 1 REV 1

SOC 363
STATIS 46
CODEC 750

NÕUKOGU PÕHJENDUSTE KAVAND

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikat ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 862/2007 ja tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 763/2008 ja (EL) nr 1260/20133
– Nõukogu põhjenduste kavand

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 20. jaanuaril 2023 määruse ettepaneku, mis käsitleb Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikat ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 862/2007 ja tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 763/2008 ja (EL) nr 1260/2013¹ (Euroopa rahvastikustatistika määrus).
2. Ettepaneku eesmärk on luua Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika ühtlustatud raamistik, integreerides olemasoleva statistika rahvastiku, rände ja loenduste kohta. Sellega püütakse parandada andmete võrreldavust, ajakohasust ja asjakohasust kõigis liikmesriikides, toetades demograafiliste muutuste, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja kestliku arenguga seotud ELi poliitikat.

¹ ST 5588/23.

3. Ettepanekut arutati mitmel statistika töörühma koosolekul.
4. Alaliste esindajate komitee (COREPER I) kiitis läbirääkimisvolitused heaks 21. juunil 2023 ja palus selle alusel eesistujariigil alustada läbirääkimisi Euroopa Parlamendiga, et jõuda kokkuleppele esimesel lugemisel.
5. Alaliste esindajate komitee kiitis muudetud volitused² heaks 6. märtsil 2024 ja andis 7. mail 2025 suuniseid edasiseks tegevuseks³ parlamendiga peetavatel läbirääkimistel.
6. Euroopa Parlament võttis oma raporti vastu tööhõive- ja sotsiaalkomisjonis 2. oktoobril 2023 ja kinnitas selle täiskogu istungil 18. oktoobril 2023. Parlament võttis oma esimese lugemise seisukoha vastu 24. aprillil 2024, veidi enne Euroopa Parlamendi üheksanda koosseisu ametiaja lõppu.
7. Läbirääkimised parlamendiga algasid 2023. aasta novembris Hispaania eesistumise ajal ning jätkusid Belgia ja Poola eesistumise ajal. Läbirääkimised peatati 2024. aasta märtsi keskpaigast kuni 2024. aasta lõpuni, esiteks Euroopa Parlamendi koosseisu vahetuse tõttu ja seejärel uue komisjoni koosseisu ametisse nimetamisega seotud töökoormuse pärast.
8. Viiendal kolmepoolsel kohtumisel 12. mail 2025 jõudsid nõukogu ja parlamendi läbirääkimisrühmad esialgsele kokkuleppele.
9. Alaliste esindajate komitee (COREPER I) analüüsis 28. mail 2025 lõplikku kompromissteksti, et selle suhtes kokkuleppele jõuda, ja kinnitas selle⁴.

² ST 7138/1/24 REV 1.

³ ST 8117/25.

⁴ ST 9153/25.

10. Euroopa Parlamendi tööhõive- ja sotsiaalkomisjon kinnitas poliitilise kokkuleppe 5. juunil 2025 ning tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni esimees saatis 6. juunil 2025 alaliste esindajate komitee eesistujale kirja, milles kinnitas, et kui nõukogu peaks määruse esimesel lugemisel pärast õiguskeelelist viimistlemist heaks kiitma, kiidab parlament nõukogu seisukoha heaks oma teisel lugemisel.

II. ESIALGSE KOKKULEPPE ELEMENDID

11. Euroopa Parlament ja nõukogu pidasid läbirääkimisi eesmärgiga sõlmida kokkulepe nõukogu esimese lugemise seisukoha alusel, mille parlament võiks oma teisel lugemisel ilma muudatusteta heaks kiita. Nõukogu esimese lugemise seisukoha tekst kajastab täielikult kompromissi, mis saavutati kahe kaasseadusandja vahel, keda abistas Euroopa Komisjon.

Rahvastikubaas

12. Rahvastikubaas kuulus ettepaneku poliitiliselt ja tehniliselt kõige tundlikumate elementide hulka. Lõplik kompromiss sisaldab kohustust kohaldada hindamismeetodeid üksnes riigi tasandi kogurahvaarvu suhtes. See kohustus kehtib konkreetselt kolme statistikateema kohta: „isiku põhitunnused“, „isiku sotsiaal-majanduslikud tunnused“ ja „isiku leibkonna olukord“. Lisaks võivad liikmesriigid täiendavate hinnangute olemasolu korral kasutada spetsiaalset kohandamiskategooriat. See täiendav, kuid vabatahtlik kohandamisvahend võimaldab liikmesriikidel hinnata elanikkonna koguarvu, tunnistades samas andmelünki. Sellise kohandamiskategooria rakendamisel peavad liikmesriigid oma meetodikat selgitama ja põhjendama selle kasutamist lisatud kvaliteediaruannetes.

13. Seoses kvalifitseeritud häälteenamuse kasutamise jaoks vajalike rahvaarvudega esitab Eurostat nõukogule iga aasta 30. septembriks iga liikmesriigi kogurahvaarvu, tuginedes määruse lisas esitatu kohaselt liikmesriikide poolt esitatud andmetele. Liikmesriigid võivad oma näitajaid muuta kuni iga aasta 1. septembrini.

Raskesti ligipääsetavad elanikkonnarühmad

14. Esialgses kokkuleppes on esitatud raskesti ligipääsetavate elanikkonnarühmade määratlus, osutades olemasolevatele takistustele teatavate isikute täielikul ja esinduslikul kaasamisel statistilistesse andmetesse või nende tuvastamisel sellistes andmetes. Kõnealune mõiste lisati põhjendustesse ja regulatiivosasse, et suurendada jõupingutusi nende elanikkonnarühmade statistilise katvuse parandamiseks.
15. Parema katvuse toetamiseks sisaldab kompromisstekst sätteid proovi- ja teostatavusuuringute kohta, mille eesmärk on hinnata andmete kättesaadavust selliste rühmade kohta nagu institutsioonides viibivad inimesed, kodutud ja puuetega inimesed. Nimetatud uuringutes uuritakse asjakohaseid meetodeid, järgides andmekaitsestandardeid ja võttes arvesse riikide suutlikkust.

Erandid

16. Kui määruse, selle delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide kohaldamiseks on vaja teha riiklikes statistikasüsteemides suuri kohandusi, võivad liikmesriigid taotleda erandit kuni kolmeks aastaks, mida võib üks kord pikendada maksimaalselt kolme aasta võrra, kui seda piisavalt põhjendatakse.

Kaitsemeetmed

17. Esialgse kokkuleppega kehtestatakse Euroopa rahvastikustatistika eripäradega kohandatud kvalitatiivsed kaitsemeetmed. Kaitsemeetmetega tagatakse, et tarbetult ei kattuks Euroopa rahvastikustatistika määruse alusel kogutud andmed ja Euroopa integreeritud sotsiaalstatistika määruse⁵ jaoks kogutud andmed. Lisaks on kompromisstekstist välja jäetud selliste andmete kogumine, mida nende olemuse tõttu on võimalik saada vaid otse üksikisikutelt uuringute kaudu.
18. Rakendamise hõlbustamiseks on esialgses kokkuleppes sätestatud üldreegel, et rakendusaktid tuleb vastu võtta vähemalt 18 kuud enne asjaomase vaatlusperioodi algust. On kaks erandit: esimeste vaatlusaegade rakendusaktid võetakse vastu hiljemalt 12 kuud enne esimesi vaatlusaegu ning loenduse andmeid käsitlevad rakendusaktid võetakse vastu vähemalt 24 kuud enne vaatluskuupäeva.

Lisaandmete kogumine

19. Esialgse kokkuleppega luuakse struktureeritud mehhanism täiendavateks andmekogumisteks. Kõnealused andmekogumised, mille eesmärk on vastata ootamatutele lühiajalistele või kriisidega seotud statistikavajadustele, korraldatakse artiklisse 5 lisatud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide abil.
20. Selleks et tagada proportsionaalsus ja vältida häireid käimasolevas statistilises töös, kohaldatakse järgmisi piiranguid: a) kõik ajutised andmekogumised võivad kesta maksimaalselt kolm aastat, b) kahe järjestikuse andmekogumise vahele peab jääma vähemalt kaks aastat ja c) ajutine andmekogumine ei tohi kattuda loenduse vaatlusperioodidega.

Lisa

21. Lisas on toodud statistilised nõuded, perioodilisus, territoriaalne jaotus ja andmete edastamise tähtjad, mis kindlustavad teostatavuse ja andmete kvaliteedi.

⁵ [Määrus \(EL\) 2019/1700, millega luuakse valimitena kogutud individuaalsetel andmetel põhineva üksikisikuid ja leibkondi käsitleva Euroopa statistika ühtne raamistik \(Euroopa integreeritud sotsiaalstatistika määrus\).](#)

22. Leiti, et kuuekuuline perioodilisus ja iga-aastased andmed sotsiaal-majanduslike tunnuste kohta ei paku statistilist väärtust, mis õigustaks riiklikele statistikasüsteemidele tekkivat koormust, mistõttu jäeti need välja.
23. Kompromisstekstis kinnitatakse, et kooskõlas direktiiviga (EL) 2024/1275 võetakse andmed hoonete energiaga seotud tunnuste kohta üksnes riiklikest andmebaasidest. See säte tagab õigusselguse ja väldib uute aruandluskohustuste kehtestamist.
24. Säilitati T+24-kuuline edastustähtaeg kõige keerukamate andmekogumite jaoks, sealhulgas iga kümne aasta tagant kogutavate andmekogumite, valdkonna „Perekonnad ja leibkonnad“ kogumite ning mitmeaastaste andmekogumite jaoks, mille territoriaalne tasand on kohalik haldusüksus⁶.
25. Teatavate ühe- ja mitmeaastaste andmekogumite jaoks on kehtestatud üleminekuperiood kuni 2035. aastani. Teatavate iga-aastaste andmekogumite puhul kehtib kuni 2035. aastani 12-kuuline tähtaeg, seejärel lühendatakse seda 10 kuuni. Mitmeaastaste andmekogumite puhul jääb tähtaeg kuni 2035. aastani 24 kuu peale, pärast seda lühendatakse see 18 kuu peale. Kõnealused üleminekuperioodid tagavad järkjärgulise ja teostatava rakendamise.
26. Sisserändajate kvartaliandmete jaoks kehtestati 120-päevane tähtaeg ning iga-aastaste kogurahvaarvuandmete ja rahvastikusündmuste jaoks määrati 60-päevane tähtaeg.

Kohaldamise kuupäev ja esimene vaatlusaasta

27. Kuna käesolev määrus võetakse vastu algselt kavandatust hiljem, on kohaldamise kuupäevaks määratud 1. jaanuar 2028. Sellest tulenevalt on määruse alusel andmete kogumise esimene vaatlusaasta 2027. aasta.

⁶ [Kohalikke haldusüksusi kasutatakse ELi territooriumi jagamiseks, et esitada statistikat kohalikul tasandil. Need on provintsi, piirkonna või riigi tasandist madalama tasandi haldusüksused.](#)

III. KOKKUVÕTE

28. Nõukogu esimese lugemise seisukoht kajastab täielikult kompromissi, milleni jõuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahelistel läbirääkimistel, mida vahendas komisjon.
 29. Tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni esimees kinnitas seda kompromissi alaliste esindajate komitee eesistujale 6. juunil 2025 saadetud kirjas. Nimetatud kirjas teatas tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni esimees, et ta soovib komisjoni liikmetel ja seejärel parlamendi täiskogul kiita nõukogu esimese lugemise seisukoht pärast selle viimistlemist mõlema institutsiooni õiguskeeleekspertide poolt muudatusteta heaks parlamendi teisel lugemisel.
-